

แจกเงิน 10,000 บาท แต่เปิดช่องให้ซื้อเหล้า? เสี่ยงสุขภาพเยาวชนหรือไม่?

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เยาวชนกับแอลกอฮอล์: อันตราย ที่ไม่ควรมองข้าม

การสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2564 พบว่า “นักดื่มหน้าใหม่” ในกลุ่มเยาวชนมีสัดส่วนสูงมาก โดยอายุ 15-19 ปี คิดเป็น 30.8% และอายุ 20-24 ปี คิดเป็น 53.3% ของนักดื่มหน้าใหม่ทั้งหมด สะท้อนว่าเยาวชนจำนวนมากเริ่มดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่วัยน้อย การได้รับเงินสนับสนุนโดยไม่มีเงื่อนไขอาจยิ่งเพิ่มโอกาสให้วัยรุ่นซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น ผลที่ตามมาคือความเสี่ยงด้านสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจของเยาวชนจะเพิ่มสูงขึ้น เช่น มีโอกาสเกิดภาวะพึ่งพาแอลกอฮอล์เมื่อโตขึ้น รวมถึงส่งผลให้ปัญหาสุขภาพกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เพิ่มขึ้น และนำไปสู่อัตราการเสียชีวิตที่สูงขึ้นในระยะยาว ซึ่งการเริ่มดื่มเร็วเช่นนี้สัมพันธ์กับปัญหาสุขภาพและการพึ่งพาแอลกอฮอล์ในอนาคต

สมองของวัยรุ่นยังอยู่ระหว่างพัฒนา การดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงวัยนี้จะรบกวนกระบวนการพัฒนาสมองและอาจส่งผลเสียต่อการทำงานของสมองในระยะยาว เยาวชนที่ดื่มแอลกอฮอล์อาจประสบปัญหาระยะยาวด้านอารมณ์ การควบคุมตนเอง และประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ความจำ และการวางแผน โดยเฉพาะการดื่มหนักหรือติดต่อกันเป็นเวลานานจะเพิ่มความเสี่ยงต่อภาวะสมองเสื่อม และความผิดปกติทางความจำเมื่ออายุมากขึ้น นอกจากนี้ แอลกอฮอล์ยังกระทบสุขภาพจิต ทำให้เสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้า วิตกกังวล และปัญหาพฤติกรรม เช่น หุนหันพลันแล่นหรือก้าวร้าวมากขึ้นในวัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์

การดื่มเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ส่งผลให้การตัดสินใจและการตอบสนองของวัยรุ่นลดลง นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงหลายอย่าง อุบัติเหตุทางถนน เป็นตัวอย่างที่ชัดเจน อ้างอิงจากองค์การอนามัยโลก ในประเทศไทยระบุว่ากลุ่มวัยรุ่นอายุ 15-24 ปีที่เสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน มีถึง 1 ใน 4 รายที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ผู้ขับขี่ที่เมาสุรา การที่เยาวชนมีเงินจับจ่ายมากขึ้นอาจเพิ่มโอกาสที่พวกเขาจะซื้อแอลกอฮอล์และขับขี่ยานพาหนะขณะมีเมามาก ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุร้ายแรงทั้งต่อตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้อุบัติเหตุรถยนต์แล้ว แอลกอฮอล์ยังเพิ่มโอกาสเกิดการบาดเจ็บจากสาเหตุอื่น เช่น การพลัดตกหกล้ม จมน้ำ หรือบาดเจ็บจากการทะเลาะวิวาท นอกจากนี้ วัยรุ่นที่ดื่มสุรายังมีแนวโน้มที่จะลองเสพยาเสพติดอื่น ๆ หรือใช้ยาที่ผิดกฎหมายร่วมด้วยมากขึ้น ซึ่งยิ่งทำให้ความเสี่ยงด้านสุขภาพพุ่งสูง ไม่ว่าจะเป็นการเสพยาเกินขนาดหรือการเกิดภาวะแทรกซ้อนจากการใช้สารหลายชนิดพร้อมกัน

เสี่ยงเตือนจาก ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพ

การประกาศแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาทให้ประชาชนอายุ 16-20 ปี ถือเป็นมาตรการที่รัฐบาลคาดหวังว่าจะกระตุ้นเศรษฐกิจและช่วยเหลือเยาวชนในการใช้จ่ายเพื่อการศึกษาและพัฒนาตนเอง แต่เมื่อมีข่าวว่า **รัฐบาลไม่ได้กำหนด Negative List หรือข้อห้ามในการใช้เงิน** แต่จะกำกับดูแลการลงทะเบียนของร้านค้าแทนด้วยการกำหนดข้อห้ามว่าร้านค้าที่ไม่ให้เข้าร่วมจะเป็นลักษณะใด เช่น ร้านทอง ร้านที่ขายเหล้าโดยเฉพาะ แต่ไม่ได้ห้ามตรวจสอบสินค้า ยกตัวอย่าง หากนำไปใช้ในร้านโชห่วยที่มีสินค้าหลากหลาย ก็สามารถซื้อได้ทุกประเภท ทำให้เกิดข้อถกเถียงในวงกว้างว่า **เงินจำนวนนี้สามารถนำไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้หรือไม่?** ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพและพฤติกรรมของเยาวชนไทยในระยะยาว

บทเรียนจากต่างประเทศและนโยบายเปรียบเทียบ

กรณีศึกษานโยบายลักษณะเดียวกัน: ในระดับนานาชาติ แม้จะไม่มีประเทศใดที่แจกเงินเยาวชนโดยตรงในลักษณะเดียวกับนโยบายนี้ อย่างชัดเจน แต่มีมาตรการที่คล้ายคลึงกัน เช่น โครงการ “เงินโอนแบบไม่มีเงื่อนไข” (Unconditional Cash Transfer) หรือ “รายได้พื้นฐานถ้วนหน้า” (Universal Basic Income) ในบางประเทศที่มอบเงินให้ประชาชนทุกกลุ่มโดยอิสระ ผลการศึกษาในหลายประเทศพบว่า การให้เงินสดโดยไม่มีเงื่อนไขไม่ได้ทำให้การใช้จ่ายสุราและยาสูบเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ผู้ได้รับเงินไม่ได้เอาเงินไป “พลาญ” กับเหล้าและบุหรี่มากอย่างที่กังวลกัน

ในประเทศที่มีสวัสดิการเยาวชนหรือแจกเงินให้ประชาชน บางแห่งมีการ จำกัดอายุและเงื่อนไขในการใช้จ่าย เพื่อป้องกันการนำเงินไปใช้ในทางที่อาจเกิดโทษ เช่น ในบางรัฐของสหรัฐอเมริกา สวัสดิการบัตรอาหาร (EBT) ห้ามใช้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเด็ดขาด เพื่อป้องกันการนำเงินช่วยเหลือรัฐไปซื้อของมีนเมา ในขณะที่บางประเทศในยุโรปที่มีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายเยาวชน จะเน้นให้สวัสดิการในรูปแบบคูปองหรือบริการ (เช่น ค่าเดินทางหรือค่าเล่าเรียน) มากกว่าจะให้เงินสดโดยเสรี ทั้งนี้ งานวิจัยระดับนานาชาติส่วนใหญ่ชี้ว่าการให้เงินแก่เยาวชนหรือครอบครัวโดยไม่มีเงื่อนไข จะเกิดประโยชน์สูงสุดเมื่อควบคู่กับมาตรการให้ความรู้และการควบคุมบางส่วน เช่น รมรณรงค์ให้ความรู้เรื่องโทษของสุราแก่เยาวชน หรือจำกัดการเข้าถึงสุรา (บังคับใช้กฎหมายอายุขั้นต่ำอย่างเข้มงวด) สิ่งเหล่านี้จะช่วยลดความเสี่ยงที่เงินที่ให้ไปจะถูกใช้ในทางที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพและสังคม

ช่องโหว่ของนโยบาย: ขัดแย้งกับกฎหมายและสุขภาวะสังคม?

ประเทศไทยมีกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เข้มงวด โดย **พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551** ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี แต่หากโครงการแจกเงินดิจิทัลไม่มีมาตรการป้องกัน **ก็เท่ากับเปิดโอกาสให้เยาวชนสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายขึ้นผ่านช่องทางต่าง ๆ** เช่น ร้านค้าที่ไม่ตรวจสอบบัตรประชาชน หรือการให้ผู้ใหญ่ซื้อให้ **“เราไม่สามารถปล่อยให้เงินจากภาษีประชาชนถูกใช้ไปกับเครื่องดื่มที่ทำลายสุขภาพและอนาคตของเยาวชน”**

ข้อเสนอเชิงสร้างสรรค์: แจกเงินให้เกิดประโยชน์สูงสุด

แทนที่จะแจกเงินแบบไม่มีข้อจำกัด ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพเสนอแนวทางดังนี้:

- 1) กำหนดข้อห้ามในการใช้เงิน สำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ และการพนัน
- 2) สนับสนุนให้ใช้เงินเพื่อพัฒนาตนเอง เช่น ค่าเรียน ค่าอุปกรณ์การศึกษา และการพัฒนาทักษะอาชีพ
- 3) ใช้ระบบยืนยันอายุอัตโนมัติ เพื่อลดโอกาสที่เยาวชนจะซื้อของที่ไม่เหมาะสม

สรุป

โดยสรุป นโยบายแจกเงิน 10,000 บาทให้เยาวชนอายุ 16–20 ปีโดยไม่มีข้อจำกัดสินค้า เป็นนโยบายที่มีทั้งข้อดีด้านการกระตุ้นเศรษฐกิจและช่วยเหลือเยาวชนทางการเงิน แต่ก็มีความเสี่ยงสำคัญด้านสุขภาพและสังคม โดยเฉพาะการเพิ่มโอกาสให้เยาวชนซื้อและบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลกระทบทางสุขภาพ รวมถึงอัตราการดื่มที่อาจสูงขึ้น และนำไปสู่ปัญหาสุขภาพกาย (โรคตับ หัวใจ สมองเสื่อม) และสุขภาพจิต (การพัฒนาสมองบกพร่อง การเสพติด และปัญหาพฤติกรรม) ตลอดจนเพิ่มความเสี่ยงอุบัติเหตุ และการบาดเจ็บต่าง ๆ ผลกระทบทางสังคม ที่ตามมา ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าวและความรุนแรงในหมู่เยาวชนมากขึ้น อัตราการเกิดอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับสุราเพิ่มขึ้น ความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชนเสื่อมถอย และการต่อต้านระบบสาธารณสุขและความปลอดภัยสังคมที่เพิ่มขึ้น ประสพการณ์จากต่างประเทศชี้ว่าแม้มาตรการให้เงินเปล่า อาจไม่ได้นำไปสู่การใช้จ่ายสุราเพิ่มขึ้นเสมอไป แต่การออกแบบนโยบายควรระมัดระวังและมีมาตรการกำกับดูแลควบคู่ เช่น การให้ความรู้แก่เยาวชน สรุปแล้ว หากประเทศไทยจะดำเนินนโยบายเช่นนี้ จำเป็นต้องเตรียมมาตรการป้องกันผลกระทบด้านลบควบคู่ ไม่ว่าจะเป็นการบังคับใช้กฎหมายห้ามขายสุราแก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 อย่างจริงจัง การรณรงค์ลดการดื่มในเยาวชน หรือแม้แต่การพิจารณากำหนด “รายการห้ามใช้” (negative list) ในอนาคต เพื่อปกป้องสุขภาพเยาวชนและความสงบเรียบร้อยของสังคมไทยโดยรวม